

Redaktionelt

Med en enkelt undtagelse handler alle artiklerne i dette nummer om arkitektur. Nogle af artiklerne forbinder i deres tilgang til emnet det teoretiske med instruktive konkrete beskrivelser. Dette gælder Anders V. Munchs rundvisning i de Wien'ske villaer *Haus Müller* og *Palais Stonborough* (sidstnævnte med Ludwig Wittgenstein som begejstret amatørarkitekt), Vagn Lyhnes poetiske redegørelse for Statshospitalets "kropsarkitektur", samt endelig Casper Nefer Olsens beskrivelse af en daginstitution i Skæring. Andre artikler forbliver – som det sig hør og bør – på et højt teoretisk abstraktionsniveau.

Men nummeret handler også om tænkning. "Arkitektur og tænkning" – hvad har de to størrelser med hinanden at gøre, vil nogen måske mene. At en sådan forbindelse kan synes uvant, har imidlertid vægtige kulturhistoriske årsager, som kommenteres i de fleste af nummerets artikler. Samtidig er det et ønske hos artikelforfatterne at være med til at udbedre denne misere – programmatisk og mest teoretisk omfattende i Henrik Oxvigs artikel, men som sagt glimrende konkretiseret og eksemplificeret i andre artikler.

Hvilken forbindelse er der altså eller bør der være mellem arkitektur og tænkning? At dette problem omfatter langt mere end f.eks. traditionel arkitekturhistorie eller arkitekturteori, og tværtimod kræver en kraftfuld nytænkning – dette står til debat.

Arkitektur har med rum og produktionen af rum at gøre; rum, som mennesker færdes i. At arkitektur derfor har med mennesker og menneskelige behov at gøre, er vel en banalitet (i hvert fald siden Adolf Loos's tid), selvom det nogle gange kan være svært at se. Men hvad er egentlig menneskelige behov, ja, hvad er mennesket i en moderne og postmoderne tid?

Den samlende pointe i artiklerne er dog ikke den, at man så traditionelt antropologisk skal gå på jagt efter dette nye menneske. Det nye menneske findes netop ikke, det bliver altid først til – i sammenhæng med bl.a. arkitekturens rum. Den nye *arkitekturologi* (se Henrik Oxvigs artikel) skal være kritisk over for traditionel filosofi, som vil tilpasse arkitekturen til universelle begreber; og den skal være genstandssensitiv: den skal lytte til, hvad der *hænder* i rummene og mellem rummene og menneskene. Hvor en traditionel filosofis rationalitet vil overdøve – beherske – disse hændelser, ønsker den nye tænkning at privilegere eksperimentet for således at udfolde rationaliteten med bevidsthed om, at den altid kommer for sent. I *Det postmoderne forklaret for børn* gør Lyotard sig nogle

overvejelser, som alt andet lige også kunne gælde for arkitekten: "En postmoderne forfatter eller kunstner befinder sig i den samme situation som en filosof: den tekst som han skriver, det værk, som han er i færd med at skabe, styres i princippet ikke af på forhånd opstillede regler, og de kan ikke bedømmes med en bestemmende dom ved at anvende allerede kendte kategorier. Disse regler og disse kategorier er netop det, som værket eller teksten søger efter. Kunstneren og forfatteren arbejder altså uden kriterier og for at opstille regler for det, som vil være skabt. Deraf kommer også, at de altid kommer for sent til deres forfatter eller, hvad der kommer ud på det samme, at deres iværksættelse altid begynder for tidligt" (s.22).

Vagn Lyhnes artikel anlægger et lidt andet perspektiv på Statshospitalet. Dette blev bygget i en tid (1840'erne), da sindssyge endnu ikke blev betragtet som rent medicinske tilfælde, men skulle indgå i et socialt samkvem som rigtige mennesker, hvilket Statshospitalets arkitektur bærer præg af.

Carsten Sestoft præsenterer Pierre Bourdieous seneste bog *Meditations Pascaliennes*. Bourdieou, der er filosofisk uddannet, men mest har arbejdet som sociolog, vender i denne bog tilbage til filosofien. Hans ærinde er en kritik af, hvad han kalder "det skolastiske synspunkt", som selvstændiggør tænkningen, idet dens sociale betingelser glemmes eller tildækkes. I dette perspektiv udvikler Bourdieou endvidere sin idé om menneskets situerethed i rummet – i sociale rum.

Som altid har vi også forsynet dette nummer med oversatte, klassiske artikler. Foruden Adolf Loos' berømte artikel *Ornament og forbrydelse* fra 1910 er der arbejder af Adorno, Foucault og Bernard Tschumi.

Slagmark ønsker alle abonnenter og læsere et godt nytår!